

विनयः प्रातिशाख्यादिज्ञानपूर्वकाभ्यासः ऋग्वेदविषये तद्धीनोऽयोनभवति तेन॥ एकैकानुवाकेऽनुवाकांतरसांकर्येण तद्धारणस्य दुष्करत्वाद्यजुर्वेदधारणाहीनभिन्नेन॥ गायन
विषयोहादेर्दुर्ज्ञेयत्वात्सामवेदज्ञानहीनभिन्नेनैवंप्रभाषितुं शक्यं नतद्धीनेनेत्यर्थः ॥ षष्ठ्यार्षीं शेषेवा ॥ यद्वा तद्धीनैरेवं प्रभाषितुं नशक्यं अशक्यमित्यर्थः ॥ तेनायं स
र्वथा तज्ज्ञइति नोपेक्षार्हइतिव्यंग्यं ॥ २८ ॥ ननु वेदमात्राध्यायिना नकिंचिद्राजमंत्रादि ज्ञातुंशक्यं तत्राह ॥ नूनमिति कृत्स्नं पदंतदर्थस्वरूपनिर्णयोपयोगिन्यायसहितं
व्याकरणबोध्यसाधुत्वस्यार्थघटितत्वात् ॥ अनेन सर्वज्ञत्वं सूचितं ॥ तथाश्रवणे हेतुमाह ॥ बद्धिति ॥ २९ ॥ इंगितैरप्यसौ विश्वासयोग्यइत्याह ॥ नमुखेइति ॥ दोषःसं
विदितोव्यवहारकालेइतिशेषः ॥ ३० ॥ अथ वचनरचनासौष्टवमाह ॥ अविस्तरं नातिविस्तारमित्यर्थः ॥ असंदिग्धं असंदिग्धार्थमसंदिग्धाक्षरंच ॥ अविलंबितं अने

नानृग्वेदविनीतस्यनायजुर्वेदधारिणः ॥ नासामवेदविदुषःशक्यमेवंविभाषितुं ॥ २८ ॥ नूनंव्याकरणकृत्स्नमनेनबहुधाश्रुतं ॥ बहु
व्याहरताऽनेननकिंचिदपशब्दितं ॥ २९ ॥ नमुखेनेत्रयोश्चापिललाटेचश्रुवोस्तथा ॥ अन्येष्वपिचसर्वेषुदोषःसंविदितःकचित् ॥ ३० ॥
अविस्तरमसंदिग्धमविलंबितमव्ययं ॥ उरस्थंकंठगंवाक्यंवर्ततेमध्यमस्वरं ॥ ३१ ॥ संस्कारक्रमसंपन्नामद्भुतामविलंबितां ॥ उच्चा
रयतिकल्याणींवाचंहृदयहर्षिणीं ॥ ३२ ॥ अनयाचित्रयावाचात्रिस्थानव्यंजनस्थया ॥ कस्यनाराध्यतेचित्तमुद्यतासेरेरपि ॥ ३३ ॥

नास्वलङ्गीकृतं ॥ अव्ययं नविद्यते श्रोतृश्रुतेर्व्यथा यस्मात्तादृशं तेनाश्रुतिकटुवर्णमित्यर्थः ॥ उरस्थं मध्यमारूपेण॥ कंठगं वैखरीरूपेण कंठविवराल्लोतृश्रोत्रं गतं ॥ अतएव
मध्यमस्वरं नात्युच्चैर्नातिनीचैः ॥ ३१ ॥ संस्कारक्रमसंपन्नां संस्काराणां क्रमे क्रमेणजनने संपन्नां समर्था विशिष्टानुपूर्वीविशेषरूपेण पदादीनां ग्रहणाय क्रमवत्तत्तद्व
र्णाकारसंस्कारानंतःकरणे उत्पाद्य तत्क्रमेण क्रमवद्वर्णावभासपदवाक्यज्ञानमितिवाक्यपदीयादौस्पष्टं ॥ तेन मध्यमवृत्त्योच्चारणं सूचितं ॥ तदाहाद्भुतामविलंबितामिति ॥ अ
तएव हृदयहर्षिणीं ॥ ३२ ॥ त्रिस्थानव्यंजनस्थया त्रिषु स्थानेषु उरःकंठशिरःसु यद्व्यंजनमभिव्यक्तिस्य तिष्ठति श्रोतृयास्यस्वरूपंलभते तादृश्या॥ अनेन नित्यएव
स्फोटरूपःशब्दइति सूचितं ॥ नाराध्यते नानुकूल्यते ॥ ३३ ॥